

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhî” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Borcun (Bir Bedel) Karşılığı Garanti Edilmesi

Yusuf Ebu İslam'a

Soru:

Esselamu Aleykum değerli Şeyhimiz ve Emirimiz...

Allah sizi tüm kötülük ve şerlerden korusun ve inşallah size yeryüzünde çok kısa bir zamanda iktidar nasip etsin.

İzninizle acil bir sorum olacak... Bir grup tüccara büyük miktarda borcu olan bir kişi var. Bir başka kişi ona, borcun miktarını düşürmeleri karşılığında bu tüccarların alacaklarını kendi cebinden ödeyerek ödemeyi hızlandıracak şekilde onlarla pazarlık yapmayı teklif ediyor. Sonra kendisiyle borçlu arasındaki belirli oran düşüldükten sonra düşülen miktar dağıtılıyor, yani düşülen oran, aracı ile borçlu arasından paylaşılıyor. Bu, caiz midir? Allah sizi mübarek kılsın ve işlerinizde size yardım etsin.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Sorundan senin bir tüccara borçlu olduğunu anladım... Oradaki bir kişi, tüccarın borcunu senin adına ödeme noktasında sana yardım etmek istiyor. Ancak o kişi sana, borcun miktarını düşürmek için tüccarlarla pazarlık yapacağını ve bu düşürüldenden bir kısmının kendisinin olmasını şart koşuyor. Örneğin borç 10000 olsun. Dolayısıyla o kişi tüccarla pazarlık yapacak, şayet borcu 8000'ne düşürebilirse örneğin onun 1000'ni, yani senin adına borcu ödemek karşılığında düşürülenin yarısını senden almak istiyor. Diğer bir ifadeyle sana borcun ödenmesini garanti etmek istiyor. Dolayısıyla sana terettüp eden bedel karşılığında, yani alacaklılarla başardığı indirim yüzdelik oranı karşılığında senin adına borcu ödüyor.

Eğer bu anlaşılan doğruysa, bu muamele caiz değildir. Çünkü bunun vakıası kefalettir. Yani o, senin adına borcun ödenmesine kefil oluyor. İslam'da kefaletin şartları vardır ve bu şartlardan biri de kefaletin karşılıksız olmasıdır. Ancak o burada, bir bedel karşılığında sana kefil oluyor. Bu muamele bu şekliyle caiz değildir. Zira kefaletin delilinde onun, zimmetin zimmete ilhakı olduğu ve kefaletin zimmette sabit bir hak olduğu açıktır. Yine kefalette, kefil, alacaklı kişi ve borçlu kişinin olduğu açık olduğu gibi onun karşılıksız olması gerektiği de açıktır. Bu delil Ebu Davud'un Cabir'in şöyle dediğini rivayet ettiği hadistir: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُصَلِّي عَلَى رَجُلٍ مَاتَ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ فَأَتَيْ بِمَيْتٍ فَقَالَ أَعَلَيْهِ دَيْنٌ قَالُوا نَعَمْ دِينَارَانِ

قَالَ صَلُّوا عَلَيَّ صَاحِبِكُمْ فَقَالَ أَبُو قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيُّ هُمَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَصَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَنَا أَوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ فَمَنْ تَرَكَ دِينَنَا فَعَلَيَّْ وَفَمَنْ تَرَكَ مَالًا فَلَوْرَثْتَهُ “Allah’ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem borçlu olarak ölenin cenazesini kılmazdı. (Bir gün) bir cenaze getirildi. (Sallallahu Aleyhi ve Sellem), "Onun borcu var mı?" diye sordu. Evet, iki dinar borcu var, dediler. "Arkadaşınızın namazını kılınız" buyurdu. Bunun üzerine, Ensar'dan olan Ebû Katâde; o iki dinarı ben yükleniyorum” ey Allah’ın Rasulü dedi. (Sonra) Allah’ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem onun namazını kıldırdı. Allah, Allah’ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem’e fetihler nasip edince şöyle dedi: Ben her mümine kendi nefsinden daha evlâyım. Her kim borç bırakırsa (borçlu ölürse) onu ödemek bana aittir. Kim de mal bırakırsa vârislerine aittir.” Bu hadiste açıktır ki Ebu Katâde, alacaklıya (ödenmesi) gereken mali bir hakkın yükümlülüğü noktasında zimmetini ölünün zimmetine dahil etmiştir. Yine hadiste açıktır ki kefalette, kefil, alacaklı kişi ve borçlu kişi vardır ve her birinin tazmin edeceği kefalet, bir karşılık olmaksızın zimmetteki bir hakkın yükümlülüğüdür. Dolayısıyla hadis, hem kefaletin sıhhatinin şartlarını hem de onun inikât şartlarını içermektedir.

Bu nedenle bu adamın borcunu ödeme ve borç sahipleriyle pazarlık yapma keyfiyeti noktasında sana kefil olması, ancak bir karşılık olmaksızın caizdir. Eğer bir karşılık isterse, caiz değildir...

Tekrar ediyorum sorunuzdan anladığım yukarıda bahsedilen şekildeyse, bu meselede benim için racih olan budur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah’tır... Eğer konu, benim sorunuzdan anladığım şekilde değilse, onu bana açıkla ki yeni vakıa üzerine cevap vermeye çalışalım Allah’ın izniyle.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 02 Cumade’l Üla 1439

M. 19/01/2018

Cevaba, emirin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3845/>